

TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI O'RI

Dushabayev Abdulla Musaevich

Assistent, Jizzax politexnika

instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarning afzalliklari sanab o'tilgan bo'lib, qo'llanilish sohalariga to'xtalib o'tilgan. Ta'lim sohasiga alohida nazar tashlanib sohadagi joriy etilgan va amaliyotga tatbiq etilishi kutilyotgan raqamli texnologiyalar haqida so'z boradi. Ta'limning samaradorligini oshirishdagi zamonaviy texnologiyalar haqida ham keltirib o'tilgan. Raqamli texnologiyalarning ta'limdagi o'rni, qo'llanilish misollarga alohida urg'u berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli texnologiya, zamonaviy ta'lim, pedagog, interfaol usullar, uzluksiz ta'lim, metod, ilmiy baza, elektron manba.

IMPLEMENTATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION AND THEIR ROLE IN INCREASING EDUCATIONAL EFFICIENCY

Dushabayev Abdulla Musaevich

Assistant, Jizzakh Polytechnic Institute

Abstract: This article lists the advantages of digital technologies and discusses their areas of application. With a special focus on the field of education, it discusses the digital technologies that have been introduced and are expected to be implemented in the field. It also discusses modern technologies for improving the efficiency of education. Special emphasis is placed on the role of digital technologies in education and examples of their application.

Keywords: digital technology, modern education, teacher, interactive methods, continuing education, method, scientific base, electronic resource.

Har bir sohada bo'lgani kabi ta'limda ham zamonaviy texnologiyalar kirib kelib ilmiy yangiliklar yaratilishiga sabab bo'layotganligiga guvoh bo'lmoqdamiz. Shu o'rinda bir tabiiy savol tug'iladi. Raqamli texnologiya o'zi

nima? Bu-xo‘jalik yuritishning bir zamonaviy shakli bo‘lib, unda ishlab chiqarish va boshqarishning asosiy faktori sifatida raqamli ko‘rinishdagi katta ma’lumotlar majmui va ularni qayta ishlash jarayoni xizmat qiladi.

Yurtimiz mustaqillikka erishgan dastlabki davrlardan oq ta’lim sohasini yanada rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalarni olib kirib, sohaga tatbiq etish, yuqori salohiyatga ega kadrlarni yetishtirib chiqarish kabi vazifalarni ustuvor yo‘nalishlardan biri etib belgilab olganligi ma’lum. Chunki har qanday rivojlanish va yangi texnologiyalar albatta ta’limdan boshlanadi. Shuningdek prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganlaridek ”Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart.

Ta’lim jarayonida har bir daqiqani hisobga olgan holda ish olib borish zarur hisoblanadi. Xususan, dars mashg‘ulotlari davomida har bir fan va darslikni o‘zlashtirish uchun ajratilgan ma’lum bir vaqt mavjud bo‘lib, shu muddat ichida darsning samaradorligiga erishish lozim bo‘ladi. Bu esa pedagog va o‘qituvchidandan yuksak mahorat, bilim va tajribadan tashqari zamonaviy texnologiyalarni ham bilish ko‘nikmasini talab etadi. Albatta ta’limga biror yangi texnologiyani olib kirishda tajriba ishlari olib borilishi kerak bo‘ladi.

Raqamli texnologiyalarni qo‘llash ta’lim tizimini yanada rivojlantirish bilan bir qatorda, pedogog va o‘quvchi-talabalarni ko‘proq mustaqil fikrlashga, birgalikda hamkorlik qilgan holda dars mashg‘ulotlarini olib borishni ham nazarga tutadi. Chunki dars jarayonlarida qaysi pedogogik metodni qo‘llash, innovatsion texnologiyalardan foydalanishda qanday yondashish, e’tiborni ko‘proq atish kabi masalalar bevosita pedogogning o‘ziga borib taqaladi. Ta’lim tizimida yangi texnologiyalar pedogogik jarayoni hamda o‘qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik o‘zgarishlar kiritish bo‘lib, uni amalga oshirishda asosan interfaol metodlardan to‘liq foydalaniladi. Bu usullarning ahamiyatli tomoni o‘qituvchi- pedogog bilan bir qatorda o‘quvchi-talabalar birgalikda faoliyat ko‘rsatishidir. Ya’ni dars mashg‘ulotlari davomida tinglovchi sifatida o‘quvchilar ham o‘z fikr- mulohazalarini erkin bayon etishi, darsning olib

borilishi va mazmuniga ta'sir o'tkaza olishi mumkin.

Zamonaviy ta'limda har bir davlatning o'zi ishlab chiqqan, o'z milliy qarashlarini aks ettirgan tizimlari bo'lishi bilan birgalikda jahon miqyosida yangi texnologiyalarni, raqamli ta'limning istiqbolli natijalarini ham kuzatib boradilar. Zarur hollarda esa muvaffaqiyatli deb hisoblangan loyihalar albatta amaliyotga joriy etib boriladi. Oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalardan foydalanish ko'p sonli elektron darsliklar va elektron o'quv qo'llanmalarni ta'lim jarayonida qo'llash va u orqali o'quv mashg'ulotlarini tashkil etish, masofaviy ta'limni yo'lga qo'yish, boshqaruv faoliyatini masofaviy tashkil etish, talabalar fikr-mulohazalarini doimiy bilib borish, avtomatlashgan nazorat sinovlarini tashkil etish, elektron o'quv manbalarini o'zida mujassam etgan katta ilmiy bazani shakllantirish, virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalarni joriy etish va ko'p sonli dasturlardan samarali foydalanishda namoyon bo'ladi. Bu kabi zamonaviy qulayliklar o'qituvchi va talabalarning doimiy ravishda aloqa o'rnatishi, hamkorlikdagi loyihalarni amalga oshirishda masofa va vaqt qarshiliklarini yengish, ilmiy adabiyotlar bo'yicha katta almashinuv bazasini tashkil etishda katta yordam beradi.

Ta'lim tizimi eng dolzarb masala bo'lib, qolgan barcha sohalarga bevosita kadr yetkazib beruvchi soha hisoblanadi. Shuning uchun bevosita yangi islohotlarni, zamonaviy texnologiyalarni, raqamli tizim kabi yangiliklarni ta'limdan boshlash lozim bo'ladi. Bu esa tez orada boshqa yo'nalishlarda ham o'z hosilasini ko'rsata boshlaydi. Chunki raqamli tizim, zamonaviy texnologiyalarning afzalliklarini ko'rgan kadr o'z sohasiga oid bo'lgan yuqori texnologiyalarga murojaat etib, raqamlashgan tizimga o'ta boshlaydi. So'nggi yillarda ta'limni "raqamlashtirish" muommolari, uning shakllanishiga ta'siri bo'yicha biror bir davlat loyihasi yoki so'rovnoma asosida tadqiqotlar o'tkazilmaganligi ham muhimdir. Chunki har qanday yangilikni amaliyotga tatbiq etishda har tomonlama o'ylangan davlat loyihasi, keng jamoatchilik fikri juda muhim hisoblanadi. Agarda bu boradagi loyihalarga mutaxassislar

ishlanmalariga jamoatchilik fikrlari ham inobatga olinadigan bo'lsa yanada yaxshiroq va samaraliroq natijaga erishishimiz osonlashadi. Boisi har qanday loyihani nazariy tomonlari mutahassislar tomonidan ishlab chiqilsada, uning amaliy natijasi keng jamoatchilikka bog'liq jarayon hisoblanadi.

Hamma soha va tarmoqlarni raqamlashtirish bugun barcha rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarda jadallik bilan olib borilmoqda. Ayniqsa, pandimiya sharoitida bu kabi zamonaviy texnologiyalar yordamida masofadan ishlash imkoniyatiga katta ehtiyoj tug'ildi. BMT tomonidan keltirilgan ma'lumotga ko'ra, 2022-yilga kelib, dunyo bo'yicha yalpi ichki mahsulotning qariyb chorak qismi raqamli texnologiyalarga bog'liq bo'lib qolishi prognoz qilinayotgan hozirgi sharoitda, bu yo'nalishdagi ishlarni jadallashtirish va rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish eng to'g'ri strategik yo'nalish hisoblanadi.

Hozirgi jamiyatimizda tarmoqlarga raqamli texnologiyalarni olib kirish zamon talabi bo'lib qolmoqda. Zero har bir davrning o'ziga xos tomonlari bo'lgani kabi o'ziga xos talablari ham mavjuddir. Raqamli texnologiyalar, yuksak g'oyalar, shiddatli fikrlar aks etgan davrda unga hamohang bo'lib yashamoq zarurdir

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- 1.N.D. Mirzahmedova. Raqamli texnologiyalarning ta'lim sohasida qo'llanilishi. Oriental Renaissance: Innovative, educationaiences. May 2022. <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-texnologiyalarining-ta-lim-sohasida-qo-llanilishi>
- Shavkat Mirziyoyev. Oliy majlisga yo'llagan murojaatnomasi. 24.01.2020.
- Sh. Kurbonov. E. Seytxalilov. Kadrlar tayyorlash Milliy Dasturi: pedagogik ilmiy-tadqiqot muommolari va yo'nalishlari. Toshkent. Fan-1999. 11-bet.
- Y.X.G'afforov. Tarix O'qitish Metodikasi. Toshkent. Turon-Iqbol-2022. 211-bet.
- S.Saidova. M.Jonuzoqov. S.Toshtemirova. ta'limda raqamli texnologiyalarni